



FAKULTA
SOCIÁLNÍCH VĚD
Univerzita Karlova

UNIVERZITA TŘETÍHO VĚKU

NABÍDKA VZDĚLÁVACÍCH AKCÍ
PRO AKADEMICKÝ ROK

2020/2021



2020
2021

Obsah

Zimní semestr říjen 2020 – leden 2021

Americká literatura 1900–1945	8
Antropologie kolem nás	8
Bohové, válečníci, mírotvorci a spisovatelé detektivek (Historie, politika a kultura Skandinávie)	9
Český dokumentární film – Ženy režisérky I	10
Čínská ekonomika a role Číny v mezinárodních ekonomických vztazích	10
Filmový seminář I	11
Interview	11
Jak úspěšně vyjednávat, komunikovat a řešit společenské situace	12
Matematika a Mona Lisa – aneb je zdravý rozum opravdu zdravý?	13
Média zblízka I	14
Norden – severské země od Kalmarské unie k Evropské unii	14
Procházka světem online médií	15
Rozumět dnešnímu světu	15
Ruská agrese proti Ukrajině	16
Seminář výtvarného umění I	17
Současná čeština v praxi a médiích I	17
Současná diplomacie v praxi a mezinárodní politika	18
Současný populismus v Evropě	18
„Tudy kráčely dějiny ...“: Příběhy míst spjatých s dějinami Walesu	19
Zahraniční dokumentární film – filmová odpovědnost za svět	19

Letní semestr únor 2021 – květen 2021

Americká literatura 1945–2010	22
České křižovatky ruských soudobých dějin	22
Český hraný film v letech 1930–1938	23
Dějiny a kultura Střední Asie	23
Filmový seminář II	23
Historie televize v českých zemích	24
Kurz sebeobrany: manipulace v médiích	25
Média zblízka II	25
Může umění (z)měnit politiku? Sociální angažmá literatury na příkladu Německa a Rakouska ve 20. a 21. století	26
Napříč Amerikou: Geografie Spojených států a Kanady	27
Návraty v čase: Proč se Skotsko stalo součástí Velké Británie a proč už jí být nechce?	27
Paralipomenon k Moně Lise – aneb co se do první přednášky nevešlo	28
Politologie (ne)všedního dne aneb Úvod do studia	29
Přistěhovalci v Evropě. Představují hrozbu?	30
Seminář výtvarného umění II	30
Sociální sítě na vlastní kůži	31
Současná čeština v praxi a médiích II	31
Strakovka aneb Zapomenutý svět českých nadací	32
Války v bývalé Jugoslávii: vybrané aspekty kolektivního násilí	32
V ruštině o současném Rusku	33
Zlatá léta první republiky?	34
Žánry dokumentárního filmu: Cestopis	34

Organizace

Univerzity třetího věku

na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy

Fakulta sociálních věd UK má již více než dvacetiletou zkušenost s organizací a výukou kurzů Univerzity třetího věku (U3V). Od dřívější formy pouze jednotlivých kurzů přešla fakulta v akademickém roce 2011/2012 k realizaci uceleného sociálněvědně orientovaného programu složeného z kurzů, které reprezentují jednotlivé obory rozvíjené fakultou. Program je strukturován jako cyklus přednášek se sociálněvědním zaměřením a s flexibilní nabídkou samostatných kurzů a pevně stanovenými podmínkami studia. Pro akademický rok 2020/21 nabízí FSV posluchačům U3V dlouhodobě oblíbené kurzy, které jsou do nabídky zařazovány pravidelně (např. Seminář výtvarného umění I a II, Matematika a Mona Lisa aneb je zdravý rozum opravdu zdravý?, Současná čeština v praxi a médiích I a II, Kurz sebeobrany: manipulace v médiích), ale i řadu novinek (Český dokumentární film: Ženy režisérky I, Dějiny a kultura Střední Asie, Sociální sítě na vlastní kůži, Antropologie kolem nás a mnoho dalších).

U3V na FSV UK se snaží být nejen vzdělávacím programem pro seniory, ale chce pro účastníky kurzů vytvořit i příjemné a důstojné univerzitní prostředí, které by jim dovoľovalo samostatně rozvíjet své zájmy a dovednosti a prohlubovat znalosti a vědomosti. K dispozici je pro návštěvníky kurzů nejen fakultní knihovna, ale také mediotéka a odborné databáze. Výuka většinou probíhá v posluchárnách budovy Hollar na Smetanově nábřeží v samém centru Prahy.

- Na FSV UK lze v rámci Univerzity třetího věku navštěvovat jednotlivé kurzy, po jejichž absolvování obdrží účastníci Osvědčení o absolvování kurzu.

- Kurzy U3V jsou na FSV UK uskutečňovány jako program Základy společenských věd pro U3V (dále ZSV U3V). Program ZSV U3V je uskutečňován v českém jazyce, trvá šest semestrů a má podobu souboru tematicky provázaných kurzů. Účastník programu ZSV U3V není studentem podle Zákona č. 137/2016 Sb. (Zákon, kterým se mění zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony). Na účastníka programu ZSV U3V se přiměřeně vztahují studijní a zkušební předpisy UK a FSV UK. Na závěr obdrží absolvent Osvědčení o absolvování programu, které je slavnostně předáváno v prostorách Karolina.
- Účastník, který aspiruje na absolvování celého programu ZSV U3V, musí absolvovat minimálně jeden kurz semestrálně z nabídky vypisované v rámci tohoto programu.
- Všechny kurzy jsou jednosemestrální a v průběhu semestru se vždy uskuteční výuka sedmkrát v termínech oznámených před začátkem příslušného semestru. Pouze Filmový seminář a kurz Český hraný film v letech 1930-1938 se konají každý týden.

Kdy a jak podat přihlášku, způsob úhrady

Přihlášky na kurzy Univerzity třetího věku přijímáme v těchto obdobích:

- **na zimní semestr: od 18. dubna 2020 do 13. září 2020**
- **na letní semestr: od 16. listopadu 2020 do 31. ledna 2021**

Prosíme respektujte, že z organizačních důvodů nemohou být akceptovány přihlášky podané mimo výše uvedená období.

Způsob podání přihlášky:

- a) **On-line prostřednictvím elektronické přihlášky**, kterou lze vyplnit a odeslat přímo z webových stránek FSV UK (tento způsob podání přihlášky preferujeme). Odkaz na elektronickou přihlášku naleznete na webových stránkách FSV UK v sekci o Univerzitě třetího věku (<https://fsv.cuni.cz/uchazeci/celozivotni-vzdelavani/univerzita-3-veku>) pod informacemi o příslušném kurzu. **Elektronické přihlašování bude spuštěno 18. 4. 2020 (resp. 16. 11. 2020) v 9:00 a ukončeno 13. 9. 2020 (resp. 31. 1. 2021) ve 23:59.**

- b) **Prostřednictvím papírového formuláře**, který zašlete poštou nebo doručíte osobně na adresu: FSV UK, Smetanovo nábř. 6, 110 01 Praha 1. Kompletně vyplněnou a vlastnoručně podepsanou přihlášku lze odevzdat buď na podatelně (v přízemí budovy vedle vrátnice), nebo v kanceláři 205.

Formulář přihlášky je ke stažení na webových stránkách fakulty, případně je možné si ho vyzvednout přímo na fakultě (přihlášky jsou k dispozici na stolku před kanceláří 205).

Platba kurzovného:

Poplatek ve výši **500 Kč** za jednosemestrální kurz je možné uhradit

- **bankovním převodem** na účet Komerční banky, číslo účtu: 85033011/0100, variabilní symbol se skládá z čísla 700135 a z čísla kurzu, např. pro kurz Antropologie kolem nás je v. s. 7001352, pro kurz Média zblízka I je v. s. 70013510 apod.
- Aby bylo možné platbu identifikovat, doplňte do poznámky pro příjemce jméno osoby, za kterou platíte.
- **Hotově či kartou** v pokladně budovy Hollar, Smetanovo nábřeží 6, 110 00 Praha 1, přízemí, místnost č. 7. I v tomto případě sdělte pokladní název nebo číslo kurzu a jméno účastníka, za něhož platíte. Než se k nám vydáte přihlášku uhradit, doporučujeme ujistit se na webových stránkách fakulty, že pokladna bude otevřena.

Kurz bude otevřen, pokud se do něj přihlásí minimálně deset zájemců. Prosíme, abyste kurzovné hradili až poté, co od referentky obdržíte e-mail s pokyny k platbě. Pokud se do kurzu nepřihlásí minimální počet zájemců, budeme Vás informovat e-mailem, dopisem nebo telefonicky bezprostředně po skončení období pro přijímání přihlášek.



říjen 2020 – leden 2021

Zimní semestr 2020/2021

Americká literatura 1900–1945

Garant kurzu: PhDr. Jiří Hanuš

Obsah kurzu: V kurzu se posluchačům představí nejvýznamnější postavy americké literatury první poloviny 20. století. Budou to jednak autoři takzvané „ztracené generace“, Ernest Hemingway, Francis Scott Fitzgerald a John Dos Passos, samozřejmě ale nemůžeme pominout ani představitele amerického Jihu a pravděpodobně největšího amerického autora 20. století Williama Faulknera. Seznámíme se také se sociální kritikou Johna Steinbecka a s pohledem na americkou společnost z pera černošské spisovatelky Zory Neal Hurstonové. U každého autora dostanou posluchači základní přehled o životě a díle a pak se seznámí podrobněji s jeho stěžejním dílem v českém překladu.

Zakončení: Krátká seminární práce, jejíž téma si posluchači mohou vybrat po poradě s vyučujícím.

Den a čas výuky: úterý 14:00–15:20

Číslo kurzu: 1

Antropologie kolem nás

Garant kurzu: Michal Kotík, prom. mat., prof. PhDr. Josef Kandert, CSc.

Obsah kurzu: Literatura – ať již vážná či nevážná – je společně s televizními či filmovými příběhy bohatým zdrojem sociálněvědního poznávání lidské společnosti a její kultury. Výklad v tomto kurzu bude založen na několika populárních příbězích, na kterých si ukážeme, jak s takovými příběhy může antropologie (ale také např. sociologie) pracovat a co nám takové příběhy vyprávějí o lidské společnosti a její kultuře.

Nejprve společně vyhledáme několik vhodných populárních příběhů, na kterých budeme v dalším průběhu kurzu stavět. Pak se seznámíme s krátkou historií antropologie jako vědecké disciplíny a s jejími výzkumnými metodami. A pak se již budeme věnovat antropologii kolem nás prostřednictvím analýzy vybraných příběhů.

Zakončení: všeobecná diskuse na téma kurzu

Den a čas výuky: pátek 12:30–13:50

Číslo kurzu: 2

Bohové, válečníci, mírotvorci a spisovatelé detektivek (Historie, politika a kultura Skandinávie)

Garant kurzu: prof. PhDr. Petr Svobodný, Ph.D.

Obsah kurzu: Dnešní Češi vidí země evropského Severu (Skandinávie) převážně očima cestovatele nebo milovníka kultury. Někteří skrze severskou mytologii (přímo nebo v moderních ozvucích v dílech od oper Richarda Wagnera přes romány J. R. R. Tolkiena až třeba k současným hollywoodským fantasy filmům), jiní mají jisté historické povědomí o vikingských výpravách, švédských armádách třicetileté války, švédské neutralitě za druhé světové války či o Nobelových cenách míru. I čtenáři, kteří jinak tomuto žánru příliš neholdují, mohou v detektivkách severských autorů najít bohaté informace o dějinách, současnosti i mentalitě severských národů, stejně jako v řadě „ponurých severských filmů s prvky humoru“.

Kurz má nabídnout fundované základy znalostí o evropském Severu, proto bude zaměřen na vybrané otázky minulosti a současnosti skandinávských zemí (Dánsko, Norsko, Švédsko, Finsko, Island, Faerské ostrovy, Grónsko). Zvláštní pozornost bude věnována kulturním dějinám a aktuálním politickým problémům.

Hlavní témata:

1. Vymezení regionu; severská mytologie, prehistorie a počátky historie (doba vikingská)
2. Vrcholný středověk a raně novověké dějiny (Kalmarská unie, reformace, baltská imperiální politika 17. století, absolutismus a reformy 18. století)
3. Moderní dějiny (skandinávská národní hnutí v kontextech evropské politiky „dlouhého“ 19. století)
4. Soudobé dějiny („mýty“ a realita 20. století)
5. Minulost a současnost modelu skandinávského sociálního státu a výzvy počátku 21. století (imigrace, ekologie, ropný boom)
6. Kultura skandinávských zemí od středověku do současnosti (středověká literatura – eddická poezie, ságy a jejich ohlasy v moderní kultuře; novověká literatura od realismu k současnému detektivkářskému boomu; severský film; výtvarné umění a architektura; hudba)
7. Skandinávie a střední Evropa – paralely, ohlasy, inspirace

Zakončení: esej

Den a čas výuky: pátek 12:30–13:50

Číslo kurzu: 3

Český dokumentární film – Ženy režisérky I

Garant kurzu: prof. MgA. Martin Štoll, Ph.D.

Obsah kurzu: Tento kurz volně navazuje na kurz Osobnosti dokumentárního filmu: Jan Špáta – filmový terapeut. Ženské režisérky jsou v českém dokumentárním filmu samostatnou, velmi specifickou a výraznou kapitolou. Jejich témata a přístup ke světu i k jeho zobrazování jsou přece jen odlišné ve srovnání s filmy jejich mužských kolegů. Snahou není ženy-režisérky nějak „vydělovat“, ale naopak představit jejich tvorbu v co nejširší tematické paletě.

Plán biografických přednášek s ukázkami filmů:

1. Drahomíra Vihanová
2. Věra Chytilová
3. Helena Třeštíková
4. Helena Třeštíková
5. Helena Třeštíková (host)
6. Marie Šandová
7. Marie Šandová (host)

Lektorem kurzu je dokumentarista, ale i autor mnoha historických a teoretických publikací o českém dokumentu M. Štoll.

Den a čas výuky: pátek 11:00–12:20

Číslo kurzu: 4

Čínská ekonomika a role Číny v mezinárodních ekonomických vztazích

Garant kurzu: Ing. Vilém Semerák, M.A., Ph.D.

Obsah kurzu: Nabízený kurz se pokusí formou, která bude pokud možno přístupná, ale současně založená na datech a relevantní akademické literatuře, hledat odpovědi na řadu otázek týkajících se současné čínské ekonomiky: Proč a jak se liší čínské reformy od transformace zemí střední a východní Evropy? Jak se Čína povedlo dohánět vyspělejší země? Jakou formou zasahuje čínská vláda do fungování firem a s jakými dopady na jejich efektivitu? Proč v Číně přežívá také množství neefektivních firem a jaké to má finanční důsledky? Jak velké ztráty pracovních míst způsobilo otevření vůči čínské ekonomice v USA a dalších

vyspělých zemích? Jaké důvody mohly vést čínské vedení k návrhu plánu „Pás a stezka“? Jak odhadnout, zda a jak projekty typu „Pás a stezka“ ovlivní českou ekonomiku? Poroste Čína dál současným stylem?

V rámci každého tématu se posluchači seznámí s relevantními teoretickými základy a zdroji dat, pak bude následovat představení hlavních názorových perspektiv. Od posluchačů se očekává ochota pracovat se statistickými daty a také pravidelná příprava (čtení zadané literatury) na každou přednášku.

Zakončení: esej a obhajoba eseje (schopnost vysvětlit a obhájit svoji argumentaci v diskusi)

Den a čas výuky: úterý 14:00–15:20

Číslo kurzu: 5

Filmový seminář I

Garant kurzu: doc. PhDr. Michal Šobr, CSc.

Obsah kurzu: Seminář je určen účastníkům s hlubším zájmem o oblast kinematografie. Kurz bude zaměřen na současnou hranou filmovou tvorbu. Výuka bude mít podobu úvodní přednášky a následné filmové projekce některého zahraničního či českého filmu, který jde aktuálně do filmové distribuce. Část projekcí bude věnována i dílům filmové klasiky. V rámci přednášek bude uváděný film zařazen do kontextu současné kinematografie. Posluchači získají informace o tvůrcích, o publikovaných recenzích a festivalových ohlasech.

Zakončení: recenze vybraného díla

Den a čas výuky: úterý od 17:30

Číslo kurzu: 6

Interview

Garant kurzu: PhDr. ThMgr. Mgr. Karol Lovaš, Ph.D.

Obsah kurzu: V rámci kurzu si účastník osvojí základní teoretické a praktické dovednosti potřebné k vedení interview. Kurz vede Karol Lovaš. Jako rozhlasový reportér a moderátor slovenského Rádia Twist připravil rozhlasové rozhovory třeba s Václavem Havlem, Ginou Lollobrigidou, Albanem Carrisim, Carlem

Pontim ml., Elenou Obraztsovou, Ultra Violet a dalšími. Je autorem knižního rozhovoru se třemi slovenskými prezidenty – Michalem Kováčem, Rudolfem Schusterem a Ivanem Gašparovičem. V roce 2019 vyšel v nakladatelství Euromedia jeho rozhovor s posledním šéfem komunistické Státní bezpečnosti, generálem Alojzem Lorencem. Aktuálně připravuje vydání knižního rozhovoru s Janem Saudkem – fotografem českým – „Mystik“, (Muž, kterého se dotkl Bůh). Na katedře žurnalistiky vyučuje Karol Lovaš rozhlasovou specializaci.

Zakončení: praktické vedení vlastního interview

Den a čas výuky: čtvrtek 12:30–13:50

Číslo kurzu: 7

Jak úspěšně vyjednávat, komunikovat a řešit společenské situace

Garant kurzu: Ing. Jana Bulenová, emeritní velvyslankyně

Obsah kurzu: S vyjednáváním se setkáváme v každodenním životě, v rodinných, společenských, obchodních a jiných profesních záležitostech v domácím i mezinárodním prostředí. Účastníci jednání se stávají v dnešním světě stále propojenější a na sobě závislí. Vyjednávání je tak jedním z hlavních nástrojů zvládnání konfliktních situací. Program kurzu je zaměřen na definici pojmů – vyjednávání, mezinárodní vyjednávání, komunikace, diplomacie, zahraniční politika, společenská etiketa. Posluchači se dozví, jak zlepšit komunikační dovednosti, jak používat řeč těla a znalost typů osobností vyjednávačů, jak citlivě využívat vyjednávacích technik, jak získat důvěru a zklidnit prostředí, co jsou to otevřené otázky a k čemu slouží. Díky vhodné verbální i neverbální komunikaci a vhodným stylům vyjednávání lze získat výhodu, dosáhnout dohody a předejít konfliktům. K tomu také přispěje znalost společenské etikety.

Zakončení: seminární práce na téma vyjednávání či komunikace (podle zájmu posluchače)

Den a čas výuky: úterý 11:00–12:20

Číslo kurzu: 8

Matematika a Mona Lisa

– aneb je zdravý rozum opravdu zdravý?

Garant kurzu: prof. RNDr. Jan Ámos Víšek, CSc.

Obsah kurzu: Obecně se má za to, že moderní věda začíná v renesanci a že Leonardo da Vinci stál u její kolébky, viz Bülent Atalay: Matematika a Mona Lisa – Umění a věda Leonarda da Vinci. Je to ale opravdu tak? Jak se k nám, tj. do novodobé Evropy, dostala starověká, antická a středověká vzdělanost a věda? Koneckonců, proč vznikla antická věda právě ve starověkém Řecku? A proč její vývoj nepokračoval (nebo jen pozvolna pokračoval) v Římské říši? Kdo převzal v té době pochodeň bádání? Jak jsme na tom byli my v Čechách?

Ukazuje se, že jsme stále vzdělanější a vzdělanější, mladá generace je jazykově vybavenější než všechny předchozí. Přesto se světem šíří hrozba numerické negramotnosti. Čísla sice nelžou, ale lháři je umějí dovedně využívat. I zdánlivě fundované a čísly dokumentované zprávy mohou být zcela bezcenné. Summa summarum – jak moc rozumíme číslům, případně statistickým údajům? Co vlastně říká informace, že většina lidí má podprůměrný plat? Pomůže tady zdravý rozum? Kdy ano a kdy ne?

Všichni máme jakési povědomí o naší Zemi, planetární soustavě, vesmíru a o tom, jak se vyvíjely představy lidstva o tom všem. Jak to ale doopravdy bylo? Kolik nám ještě zbývá času, než se budeme muset odstěhovat na jinou planetu v jiné „sluneční“ soustavě? Mohl Galileo Galilei dokázat, že se Země točí? A víte, že Tycho de Brahe vytvořil model sluneční soustavy tak, aby se vlk našel, ale koza zůstala celá?

Vážený výklad je potřeba proložit nějakými vsuvkami pro pobavení: Existují matematické zajímavosti, k jejichž pochopení není třeba rozumět matematice – například už v antice formulované úkoly jako je kvadratura kruhu či trisekce úhlu. Kdo je vyřešil? Jaká je spolehlivost medicínského testu, že správně odhalí nemocného pacienta, je-li jeho chybovost na 5% hladině? Kolik přátel musíte pozvat na večírek, aby s 90% pravděpodobností byli dva z nich narozeni ve stejný den? Jak to, že dvě nekonečna mohou být různě veliká?

A aby to stále ještě nebylo moc nudné, povíme si třeba vtip o tom, jak poznat matematika či konzultanta, nebo o tom, kam to člověk mohl dopracovat, kdyby se ve škole lépe učil. A víte, proč může mít Arménie na vlajce horu Ararat, ačkoliv neleží na jejím území? Kterak se starý profesor loučí se svoji fakultou nebo že starozákonní Abrahám neprojevil dost tolerantnosti?

Na začátku budování moderní vědy byla idea nahradit dogma racionem (my

Češi bychom řekli zdravým rozumem), ale možná se ukázalo, že to nestačí, nebo naopak že je to příliš ambiciózní nápad – možná jsme se měli vypravit nějakým „opačným směrem“ (jak kdysi napsal Josef Nesvadba: Výprava opačným směrem). Nebude to učesané, ale spíše od všeho trochu. Vyprávět Vám to bude matematik-statistik, kterého více než 20 let mezi společenskými vědci nesmírně obohatilo a chce se o to s Vámi podělit.

Zakončení: esej o tom, jak přednášku zlepšit, co by bylo ještě zajímavé doplnit atd.

Den a čas výuky: středa 11:00–12:20

Číslo kurzu: 9

Média zblízka I

Garant kurzu: PhDr. Radim Wolák

Obsah kurzu: Kurz nabízí účastníkům hlubší poznání mediální problematiky, vhled do dějin médií i jejich současného fungování prostřednictvím exkurzí do mediálních institucí (ČT, ČRo, ČTK, redakce novin, vydavatelství, tiskárny), návštěv muzeí (Poštovní muzeum, Národní technické muzeum, Národní muzeum), příležitostných akcí, diskusí či besed o mediálních otázkách se zajímavými osobnostmi, odborníky a pracovníky médií. Přesná náplň kurzu je vždy stanovena na základě zájmu účastníků po prvním setkání.

Zakončení: závěrečná debata u kulatého stolu

Den a čas výuky: pátek 12:30–13:50

Číslo kurzu: 10

Norden – severské země od Kalmarské unie k Evropské unii

Garant kurzu: Mgr. Tomáš Juhás

Obsah kurzu: Kurz nabízí ucelený vhled do historie a současnosti severských zemí – Dánska, Švédska, Norska, Finska a Islandu. Jednotící linkou přednášek o historickém vývoji, politickém uspořádání, ekonomickém modelu, struktuře společnosti a zahraničně-politické orientaci bude diskuze, zda je možné všech pět států souhrnně označit jménem „Norden“ (Skandinávie, severské

země atp.) – jak bývá zvykem nejen v médiích. Historický exkurz započne přibližně v časech Kalmarské unie (14. století), bude pokračovat přes období reformace a absolutismu až k napoleonskému období a konstituování moderních národních států. Detailněji bude pojednáno o světových válkách a meziválečném období, kdy je možné spatřit zárodky pozdějšího sociálního modelu. Období studené války ilustrativně poukáže na fragmentaci geograficky kompaktního regionu v důsledku „velké“ geopolitiky. Zvláštní pozornost bude věnována období po konci studené války a zapojení zemí do procesu evropské integrace. Kromě pěti severských zemí se pozornosti dostane i třem autonomním územím – Alandským a Faerským ostrovům a Grónsku.

Zakončení: esej na dvě stránky na téma související s obsahovou náplní kurzu

Den a čas výuky: čtvrtek 16:00–17:20

Číslo kurzu: 11

Procházka světem online médií

Garant kurzu: Dipl.-Pol. Bára Procházková

Obsah kurzu: Online svět je nekonečný ve svých možnostech – přináší nám zprávy už ve chvíli, kdy se události stanou, ale zároveň nás může lehce zavést na scestí pravdy a lži. Seminář účastníky naučí orientovat se ve světě online zpravodajství a sociálních médií.

Bára Procházková je vedoucí vydání zpravodajského webu České televize ct24.cz, dříve pracovala jako redaktorka týdeníku *Respekt* a šéfredaktorka měsíčníku *Bel Mondo*. Dlouhodobě přednáší v Česku a v Německu.

Zakončení: analýza vybraného zpravodajského webu

Den a čas výuky: středa 9:30–10:50

Číslo kurzu: 12

Rozumět dnešnímu světu

Garant kurzu: PhDr. David Emler, Ph.D.

Obsah kurzu: Kurz si klade za cíl poskytnout posluchačům vybrané nástroje společenských věd, které mohou využít při snaze o lepší orientaci v současném

světovém dění. Hlavním tématem jsou média a obecně získávání informací, dezinformační kampaně a tzv. „fake news“. Mezi vybrané případové studie patří aktuální vývoj mezinárodní politiky, migrace, klimatické změny, využívání minulosti nebo kampaně odmítající očkování. Záměrem kurzu není beze zbytku pojednat vybraná témata, ale na jejich příkladu poskytnout účastníkům vodítko, jak si vyhledávat kvalitní, důvěryhodné a ověřitelné zdroje informací o současném světě a následně si utvořit vlastní názor, podpořený konkrétními argumenty.

Zakončení: kolokvium vedené na základě vlastní rešerše novinových článků

Den a čas výuky: čtvrtek 11:00–12:20

Číslo kurzu: 13

Ruská agrese proti Ukrajině

Garant kurzu: PhDr. Jan Šír, Ph.D.

Obsah kurzu: Kurz probírá vybrané aspekty ruské agrese proti Ukrajině po roce 2014. První blok přednášek je věnován prehistorii konfliktu, jeho příčinám, kořenům, východiskům a ideovým zdrojům. Druhý blok rozebírá jednotlivé aspekty a fáze samotné ruské vojenské kampaně. Třetí blok se zaměřuje na širší dopady rusko-ukrajinské války a přibližuje proměny bezpečnostního prostředí v nejvíce dotčených oblastech Evropy.

Program přednášek:

1. Rusko-ukrajinské vztahy v historické retrospektivě
2. Vnitřní zdroje ruské agrese
3. Anexe Krymu
4. Válka na východě Ukrajiny
5. Energetická závislost, propaganda a dezinformace, podvrtné a destabilizační kampaně v Evropě
6. Mezinárodní sankce proti Rusku
7. Pobaltí jako příští kolbiště střetu mezi Ruskem a Západem?

Zakončení: krátká recenze na knižní titul dle vlastního výběru vztahující se k tematické náplni kurzu

Den a čas výuky: středa 9:30–10:50

Číslo kurzu: 14

Seminář výtvarného umění I

Garant kurzu: PhDr. Mgr. Hana Sládková, Ph.D.

Obsah kurzu: Náplní kurzu jsou návštěvy výstav současného umění (výběr dle aktuální nabídky) a srovnání vlastního dojmu s hodnocením recenzí a dalšími zdroji. Cílem kurzu je představit současné výtvarné umění prostřednictvím výstav a seznámit posluchače s nabídkou galerií, periodik a online obsahů zaměřených na výtvarné umění, s prostředím klasických výstavních prostor i ateliérů. Podle možností jsou součástí také komentované prohlídky s umělci, kurátory a galeristy. Podmínkou účasti v kurzu je přístup k e-mailu, jímž jsou zasílány informace ke každému semináři a doplňující odkazy k výstavám.

Zakončení: esej/úvaha

Den a čas výuky: pátek od 15:00

Číslo kurzu: 15

Současná čeština v praxi a médiích I

Garant kurzu: PhDr. Tereza Klabíková Rábová, Ph.D.

Obsah kurzu: Kurz je věnován vybraným jevům současné češtiny. Stručný výklad teoretických poznatků bude bohatě ilustrován konkrétními příklady a kritickými analýzami mediálních textů psaných i mluvených. Důraz bude kladen na problematické pravopisné a mluvnické jevy, nové vazby či výrazy a vhodnost jejich užití v daných situacích. Součástí kurzu bude vybraná četba odborné i populárně-naučné jazykovědné literatury a také praktický nácvik některých dovedností (mluvený projev, psaní e-mailu atd.). V neposlední řadě bude v kurzu prostor pro jazykové hry, výklad etymologie slov a další jazykové zajímavosti.

Zakončení: průběžné plnění domácích úkolů, příp. závěrečná esej

Den a čas výuky: pátek 9:30–10:50

Číslo kurzu: 16

Současná diplomacie v praxi a mezinárodní politika

Garant kurzu: Ing. Miloš Lexa, emeritní velvyslanec

Obsah kurzu: Kurz nabídne komplexní pohled na historický vývoj a současnou podobu diplomacie včetně praktických ukázek a osobních poznatků. Postupně se bude zabírat konkrétními aspekty diplomacie, jako jsou:

- instituce, subjekty, nástroje, mezinárodní úmluvy o diplomatických stycích
- česká diplomacie
- diplomacie v EU
- typy diplomacie (politická, kulturní, ekonomická, ...)
- diplomatický protokol, diplomatické uzance
- etiketa v diplomacii
- komunikace v diplomacii (význam informací, jejich ochrana, korespondence) aj.

Výklad bude propojován s debatami o závažných zahraničněpolitických otázkách, jako je např. vývoj multilaterální diplomacie, národnostní menšiny, role Ruska ve světové politice, význam energetických a vodních zdrojů apod.

Zakončení: diskuse na probraná témata

Den a čas výuky: pondělí 9:30–10:50

Číslo kurzu: 17

Současný populismus v Evropě

Garant kurzu: PhDr. Martin Mejstřík

Obsah kurzu: Kurz se zabývá fenoménem současných populistických hnutí v Evropě a jejich volebním úspěchem. Rozebrány budou program a rétorika jednotlivých charismatických lídrů s důrazem na české prostředí a na další významná hnutí v Evropě (např. Itálie, Francie, Nizozemí). Vysvětleny budou příčiny jejich úspěchu a zda představují riziko pro současně evropské demokracie, či jde naopak o samoozdravný proces demokracie.

Zakončení: dobrovolná esej na zvolené téma

Den a čas výuky: čtvrtek 9:30–10:50

Číslo kurzu: 18

„Tudy kráčely dějiny ...“: Příběhy míst spjatých s dějinami Walesu

Garant kurzu: prof. PhDr. Blanka Říchová, CSc.

Obsah kurzu: Wales, dnes prakticky nejchudší součást Velké Británie, má za sebou velkou a slavnou minulost, kterou nelze přehlížet. Známa je nesporně keltská minulost tohoto teritoria, méně známá je ale skutečnost, že mnoho památek, které dokládají slavnou minulost Walesu, jako je soustava středověkých hradů, vzniklo jako projev dobovačné snahy anglických králů obsadit toto území a začlenit ho do své mocenské sféry. Ještě mnohem méně jsou známé historické souvislosti, které z Walesu učinily centrum průmyslové revoluce se všemi jejími pozitivními i negativními dopady. Kdo ví, jakou roli sehrála například velšská břidlice při výstavbě mnoha evropských měst? Neméně významná pro britský průmysl byla rovněž těžba železné rudy a uhlí, surovin, které přispěly k rozvoji britské ekonomiky; Wales byl také místem, kde se poprvé rozjela parní lokomotiva. Cílem kurzu bude představit zájemcům tuto dnes autonomní součást Spojeného království, kde v průběhu druhé světové války našlo svůj domov i mnoho českých uprchlíků. Účastníci kurzu budou mít možnost seznámit se i s místy, která mají pro Velšany symbolickou hodnotu, jako jsou místa bojů za první a druhé světové války. Stranou nezůstanou ani bitvy, jako ta u Kresčaku, jíž se účastnili velšští lučištníci. Kurz tak naváže na již přednášenou problematiku vývoje a současnosti keltských oblastí západní Evropy.

Zakončení: Podmínkou pro úspěšné ukončení kurzu je minimálně 50% účast na přednáškách.

Den a čas výuky: pátek 9:30–10:50

Číslo kurzu: 19

Zahraniční dokumentární film – filmová odpovědnost za svět

Garant kurzu: prof. MgA. Martin Štoll, Ph.D.

Obsah kurzu: Kurz se soustředí na evropský a americký dokumentární film a jeho způsoby nahlížení světa a jeho problémů v průběhu historie. Představí tři otce dokumentu – Roberta Flahertyho, Dzigu Vertova a Johna Griersona – s jejich přístupy, bude reflektovat úlohu politické propagandy Hitlerovy filmařky

Leni Riefenstahlové a seznámí posluchače s vlivy, trendy a základními díly dokumentaristického boomu 60. let ve Francii, Velké Británii a USA. Přiblíží nejen tvůrčí postupy a nové vyjadřovací možnosti filmařů, ale i témata, která desetiletí od 60. let do současnosti přinesla (např. v období perestrojky ve východním bloku a rozpadem Sovětského svazu, v USA v souvislosti s jadernou válkou apod.). Součástí kurzu budou ukázky ze základních děl zahraniční dokumentární tvorby.

Plán přednášek s ukázkami filmů:

1. Počátky a stavební kameny Roberta Flahertyho a Dzigy Vertova (Francie, USA a SSSR do poloviny 30. let)
2. Avantgardní hledání formy a smyslu – ve službách rytmu, krásy a Hitlera (20. a 30. léta Francie, Německo)
3. Důraz na obsah – sociální realita a 2. světová válka (Francie, Holandsko a Velká Británie 30. let a poloviny 40. let)
4. Zpět k poezii života a životu samotnému (od poloviny 40. let do začátku 60. let)
5. Free Cinema, Cinema Verité a observational films (60. léta)
6. Další funkce dokumentu 70. a 80. let
7. Přelom milénia – síla mainstreamu (90. léta a první desetiletí 21. století)

Lektorem kurzu je dokumentarista, ale i autor mnoha historických a teoretických publikací o dokumentu M. Štoll.

Den a čas výuky: pátek 9:30–10:50

Číslo kurzu: 20



Letní semestr 2020/2021

Americká literatura 1945–2010

Garant kurzu: PhDr. Jiří Hanuš

Obsah kurzu: V kurzu se posluchačům představí nejnámější postavy americké prózy druhé poloviny 20. století. Například významná jižanská povídkářka Flannery O'Connorová, autor proslulé Lolity Vladimir Nabokov, význační židovští spisovatelé Saul Bellow a Philip Roth, „Mozart amerického románu“ John Updike, první Afroameričanka vyznamenaná Nobelovou cenou Toni Morrisonová, skvělá prozaička Joyce Carol Oatesová, i u nás dobře známí romanopisci John Irving a Tom Robbins. U každého autora dostanou posluchači základní přehled o životě a díle a pak se podrobněji seznámí s jeho stěžejním dílem v českém překladu.

Zakončení: Krátká seminární práce, jejíž téma si posluchači mohou vybrat po poradě s vyučujícím.

Den a čas výuky: úterý 14:00–15:20

Číslo kurzu: 21

České křižovatky ruských soudobých dějin

Garant kurzu: Mgr. Daniela Kolenovská, Ph.D.

Obsah kurzu: Kurz nejprve zmapuje, jak ruská společnost chápe region střední Evropy a jak uvažuje o ideální podobě vztahů s ním. Následně se zaměříme na středoevropskou politiku Ruska v 19. století a 20. století, prozkoumáme strategické, politické, ekonomické i kulturní zájmy, které Rusko a české země tradičně spojují nebo oddělují. V závěru zhodnotíme dlouhodobé trendy v česko-ruských vztazích a nahlédneme, jaké změny v nich způsobila volba odlišného způsobu postsocialistické transformace politickými reprezentacemi obou zemí.

Zakončení: seminární práce na zadané téma

Den a čas výuky: čtvrtek 14:00–15:20

Číslo kurzu: 22

Český hraný film v letech 1930–1938

Garant kurzu: PhDr. Petr Bednařík, Ph.D.

Obsah kurzu: Kurz bude věnován vývoji českého hraného filmu v letech 1930–1938 (do konce období první republiky v září 1938). Zaměří tedy svoji pozornost na první léta zvukového filmu. Přednášky představí českou hranou produkci uvedeného období. Budou zachyceny žánrové, produkční a autorské proměny české hrané kinematografie. Pozornost bude věnována dobovému přijetí jednotlivých filmů ze strany diváků i odborné kritiky. Kurz se také soustředí na otázky ekonomického fungování české kinematografie. Přednášky budou koncipovány chronologicky a budou doplněny ukázkami z některých filmů.

Zakončení: diskuse o filmech uvedeného období

Den a čas výuky: pátek 14:00–15:20

Číslo kurzu: 23

Dějiny a kultura Střední Asie

Garant kurzu: doc. PhDr. Slavomír Horák, Ph.D.

Obsah kurzu: Kurz se zabývá hlavními momenty historie Střední Asie s důrazem zejména na moderní dějiny 19. a 20. století s přesahem do současnosti. Celým kurzem bude prolínat odkaz historických událostí a kultury středoasijského prostoru pro pochopení současného dění v regionu.

Zakončení: závěrečná diskuse nad tématy kurzu

Den a čas výuky: středa 9:30–10:50

Číslo kurzu: 24

Filmový seminář II

Garant kurzu: doc. PhDr. Michal Šobr, CSc.

Obsah kurzu: Seminář je určen účastníkům s hlubším zájmem o oblast kinematografie. Kurz bude zaměřen na současnou hranou filmovou tvorbu. Výuka bude mít podobu úvodní přednášky a následné filmové projekce některého zahraničního či českého filmu, který jde aktuálně do filmové distribuce. Část

projekcí bude věnována i dílům filmové klasiky. V rámci přednášek bude uváděný film zařazen do kontextu současné kinematografie. Posлуchači získají informace o tvůrcích, o publikovaných recenzích a festivalových ohlasech.

Zakončení: recenze vybraného díla

Den a čas výuky: úterý od 17:30

Číslo kurzu: 25

Historie televize v českých zemích

Garant kurzu: prof. MgA. Martin Štoll, Ph.D.

Obsah kurzu: Příběh televizního vysílání se u nás netýká pouze Československé televize, začíná již ve 20. letech 20. století, kdy jsme patřili mezi rozhlasové velmoci. Jaká byla cesta našich pionýrů a propagátorů televize a jaké politické okolnosti ovlivňovaly zavádění televize? Co se vysílalo v prvních letech po roce 1953 a proč, jakou úlohu sehrála ČST v uvolněných 60. letech? Proč je třeba považovat činy televizních pracovníků během okupace 1968 za hrdinské a co následovalo během normalizace, pod vedením Jana Zelenky? V čem spočívalo mistrovství Jaroslava Dietla a proč máme tak rádi seriály? Jak se televize vyrovnala s pádem socialismu a nástupem konkurenčních soukromých televizních stanic? Co to vlastně je veřejná služba a proč ji máme? Má ještě dnes televize nějakou sílu? Jaký obraz světa přináší? Tyto a jiné otázky zodpoví kurz pod vedením televizního dramaturga, ale i historika a teoretika televize M. Štolla.

Plán přednášek:

1. Nipkow, Sudety a sovětský blok
2. Československá televize mezi válkami
3. Směrem k zahájení vysílání, televize jako státní zájem
4. Prvních 8 let ČST – hledání sebe sama
5. Televize jako partner společnosti
6. Pražské jaro a nástup normalizace
7. Normalizace a veřejná služba

Součástí kurzu bude i exkurze do České televize.

Den a čas výuky: pátek 9:30–10:50

Číslo kurzu: 26

Kurz sebeobrany: manipulace v médiích

Garant kurzu: Mgr. Lucie Römer

Obsah kurzu: Fake news. Šmejdí. Skrytá reklama. Product placement. Manipulací v médiích se to jen hemží. Ne vše je ale manipulace. Jak manipulaci v médiích poznat? Komu slouží? Jak vzniká? A jak předcházet tomu, aby se člověk stal její obětí?

Na konkrétních příkladech z tištěných i audiovizuálních médií se bude tento interaktivně laděný kurz snažit vybavit jeho účastníky nastraženými ušima, lupou pro rozpoznání toho, zda jimi daná reportáž či zpráva skutečně manipuluje, preventivními opatřeními pro případ, že by je média někdy oslovila, a ostrými náboji, kdyby se snad obětí manipulace stali přímo oni.

Lucie Römer je dlouholetou spolupracovnicí týdeníku Respekt a doktorandkou na IKSŽ FSV UK.

Zakončení: společná ústní analýza příkladů mediálních manipulací probíraných během kurzu

Den a čas výuky: pátek 9:30–10:50

Číslo kurzu: 27

Média zblízka II

Garant kurzu: PhDr. Radim Wolák

Obsah kurzu: Kurz nabízí účastníkům hlubší poznání mediální problematiky, vhled do dějin médií i jejich současného fungování prostřednictvím exkurzí do mediálních institucí (ČT, ČRo, ČTK, redakce novin, vydavatelství, tiskárny), návštěv muzeí (Poštovní muzeum, Technické muzeum, Národní muzeum), příležitostných akcí, diskusí či besed o mediálních otázkách se zajímavými osobnostmi, odborníky a pracovníky médií. Přesná náplň kurzu je vždy stanovena na základě zájmu účastníků po prvním setkání.

Zakončení: závěrečná debata u kulatého stolu

Den a čas výuky: pátek 12:30–13:50

Číslo kurzu: 28

Může umění (z)měnit politiku? Sociální angažmá literatury na příkladu Německa a Rakouska ve 20. a 21. století

Garant kurzu: PhDr. Mgr. Alena Zelená, Ph.D.

Obsah kurzu: Literaturu i jiné umělecké žánry lze vnímat mnoha způsoby. Nás bude zajímat, jak se umělci, a zvláště spisovatelé, angažovali a angažují v různých společenských otázkách, jak jdou ve stopách Émila Zoly a neváhají vstupovat do veřejného prostoru, nebo jak naopak takové angažmá odmítají (např. dlouho T. Mann). Německo a Rakousko se svou obtížnou minulostí, jež vstupuje i do současné politiky, k diskusi o roli spisovatelů-intelektuálů přímo vybízí. Ostatně i výběr laureátů Nobelovy ceny za literaturu pro německy píšící autory, jako byli Grass, Jelinek či naposledy Handke, podněcuje k zamyšlení nad kontroverzním vztahem umění (literatury) a politiky. V kurzu začneme u sporu o roli intelektuálů, který na konci 1. světové války propukl mezi bratry Thomasem a Heinrichem Mannovými. Právě ti jsou prototypy dvou odlišných přístupů k roli umělců. Druhým tématem bude postoj kultury (zvláště literatury) k nacismu ve 30. a 40. letech (literatura prorežimní, odbojová a exilová). Následující téma se zaměří na poválečná léta v Německu a Rakousku a postupné pronikání otázky problematické minulosti do veřejné diskuse nejprve v kritických literárních dílech. 60. léta znamenají, zejména v SRN, výrazné zapojení kultury do věcí veřejných a sociální angažmá určovalo většinu významných kulturních děl. Zajímat nás bude ovšem i dění v NDR a to, jak se umění potýkalo se socialismem. Konec 80. let a 90. léta jsou spojena s pádem režimů socialistického bloku. Jak ke konci NDR přispěli umělci a jak se stavěli ve svých dílech ke sjednocení Německa? V Rakousku budeme sledovat sílící kritický postoj předních literátů k rakouské reflexi vlastní minulosti, pro něž se vžil termín „Nestbeschmutzer“ („kálejší do vlastního hnízda“), jimž byli častováni např. Bernhard, Jelinek či Handke. Posledně jmenovaný autor je pak svými politickými postoji osobou natolik kontroverzní, že je třeba mu věnovat zvláštní pozornost, stejně jako na německé straně jinému Nobelistovi – G. Grassovi. Poslední dvě témata se týkají vztahu umění (nejen literatury) k migraci a role umělců v česko-německých vztazích – reflexe obtížné historie i příspěvků k usmíření. Jak tedy spisovatelé ovlivňují politický život? Mají se veřejně angažovat, nebo to není jejich úlohou? Uvedené příklady z Německa a Rakouska nám mohou být dobrým základem pro obecnější diskusi o vztahu umění a politiky.

Zakončení: seminární práce

Den a čas výuky: čtvrtek 9:30–10:50

Číslo kurzu: 29

Napříč Amerikou: Geografie Spojených států a Kanady

Garant kurzu: PhDr. Pavel Szobi, Ph.D.

Obsah kurzu: Zeměpis je předmět, který je často spojován se středoškolským memorováním názvů hlavních měst nejrůznějších zemí, jejich řek či pohoří. Geografie se však větví na části, které posluchačům poutavým způsobem přibližují také historický vývoj určité oblasti, zvyky obyvatelstva či místní kuchyni. Kurz se zaměří na sedm specifických regionů Spojených států amerických a Kanady, které svým charakterem nejlépe vystihují Ameriku a činí ji pro evropského pozorovatele čitelnou. Kromě Nové Anglie, amerických prérií či Aljašky seznámí kurz posluchače také s odlehlými a málo známými zámořskými teritorii Spojených států.

Zakončení: esej na téma regionu, který posluchače zaujal nejvíce

Den a čas výuky: úterý 12:30–13:50

Číslo kurzu: 30

Návraty v čase: Proč se Skotsko stalo součástí Velké Británie a proč už jí být nechce?

Garant kurzu: prof. PhDr. Blanka Říchová, CSc.

Obsah kurzu: Odchod Spojeného království z Evropské unie ve spojení s posílením postavení Skotska v rámci britského politického prostoru vyvolává mnoho otázek a dohadů o budoucnosti nejen Skotska, ale i celé Británie. V první polovině roku 2021 navíc proběhnou volby do skotského autonomního parlamentu, a tak bude možné se mnoha otázkám souvisejícím s vývojem skotské autonomie a jejími kořeny věnovat v aktuálním kontextu. Kurz se

proto zaměří na historické souvislosti vztahu Skotska a Anglie, na boje mezi oběma soupeři i na problematiku samotného vzniku Velké Británie roku 1707, na roli obyvatel Highlands v boji proti anglické nadvládě v 18. století i na výhody, které skotsko-anglické spojení Skotům přineslo (účast na koloniální expanzi), a pokusí se nabídnout zájemcům o historické souvislosti současného vývoje i odpovědi na aktuální otázky. Kurz tak naváže na již přednášenou problematiku vývoje a současnosti keltských oblastí západní Evropy a doplní tak poznatky, které zájemci získají v průběhu zimního semestru v souvislosti s přednáškami týkajícími se Walesu.

Zakončení: Podmínkou pro úspěšné ukončení kurzu je minimálně 50% účast na přednáškách.

Den a čas výuky: pátek 9:30–10:50

Číslo kurzu: 31

Paralipomenon k Moně Lise – aneb co se do první přednášky nevešlo

Garant kurzu: prof. RNDr. Jan Ámos Víšek, CSc.

Obsah kurzu: Přednáška „Matematika a Mona Lisa – aneb je zdravý rozum opravdu zdravý?“ probrala poměrně zevrubně to, jak se antická věda a vzdělanost dostala do renesanční Evropy. Navíc se dotkla mnoha dalších témat, jako je ve světě vzrůstající negramotnost ve vnímání čísel, vývoj našich kosmologických modelů, případně jak byla podporována vzdělanost v Evropě či zda jsou formalizované modely světa, ekonomiky a diagnostických postupů lepší než ty slovní. Konečně pak ukázala, jak povrchní vnímání statických výroků může být zavádějící a že matematika může být zábavná, pokud se jí přestaneme bát.

Zdá se však, že některá témata by si zasloužila možná i podstatné rozšíření. Zejména naše kosmologické představy doznávají v posledních letech velké proměny, mimo jiné díky přístrojům, které jsou umístěny na oběžných drahách okolo Země, či dokonce okolo Slunce. Podobně nové, před několika lety ještě nemyslitelné pokusy začínají napovídat, jak mohl vzniknout život na Zemi. Možná i opakovaně. Rozsáhlý archeologický výzkum, ale i náhodně, občas šokující nálezy fosílií mění naše představy o tom, jak jsme se my – homo sapiens – vyvinuli z primátů a jak rychle se to stalo. Není na škodu si uvědomit, že evoluce určitě ještě neskončila.

Vzhledem k tomu, že vzdělanost a věda jsou životně (chcete-li kriticky) závislé na možnostech efektivně sdělovat a uchovávat to, co už bylo objeveno, právě tak jako to, co je bezprostředně nové, je proces, jak se vyvíjely písmenné či číslicové soustavy jako nosiče vědomostí, nade vše zajímavý. Navíc efektivní záznam vědomostí, ale i každodenně potřebných informací, vedl k efektivnímu rozvoji společnosti, její humanizaci i zlepšování ekonomické výkonnosti.

Konečně pak všichni víme, že celá západní (chcete-li transatlantická) kultura, vzdělanost a způsob života jsou založeny na antické vzdělanosti a judaisticko-křesťanské „mystice“. Je však náš pohled na svět jen spojením těchto dvou zdrojů, nebo došlo k efektu, který není jen jejich prostým „součtem“, ale vytvořil kvalitativně něco nového, co ve svých důsledcích zformovalo pojmy, stojící v základech transatlantické kultury?

Zakončení: esej o tom, jak přednášku zlepšit, co by bylo ještě zajímavé doplnit atd.

Den a čas výuky: středa 11:00–12:20

Číslo kurzu: 32

Politologie (ne)všedního dne aneb Úvod do studia

Garant kurzu: PhDr. Daniel Šárovec

Obsah kurzu: Tento přehledový a zčásti i popularizační kurz posluchačům představí, co je politologie, jak tuto vědu v kontextu ostatních společenskovedních disciplín chápat a v čem je práce politologa přínosná. Postupně budou představeny stěžejní pojmy, definice a přístupy, které posluchačům usnadní základní orientaci v oboru. Kurz aspiruje na to, zájemcům srozumitelnou formou přiblížit oblast vybraných politologických témat – ohniskem zájmu tak budou témata dotýkající se vztahu politologie a politiky, ale také tematika politických ideologií, politických systémů a režimů, voleb a volebních systémů, ale i stran a stranických systémů. Nebude opomenuta ani analýza současného českého politického prostředí. Jednou z klíčových rovin kurzu je důraz na propojení s praktickou stránkou a na potenciální využitelnost nabytých znalostí v praktickém životě. Nemalý časový prostor bude věnován i diskusi nad aktuálními tématy.

Zakončení: úvaha na předem zvolené téma související s přednášenými okruhy

Den a čas výuky: pátek 9:30–10:50

Číslo kurzu: 33

Přistěhovalci v Evropě. Představují hrozbu?

Garant kurzu: PhDr. Martin Mejstřík

Obsah kurzu: Kurz se zabývá současným fenoménem migrace na evropský kontinent. Rozebrána bude situace v zemích, odkud do Evropy proudí nejvíce uprchlíků, jejich hlavní migrační trasy a způsoby, jakými se dostávají na náš kontinent. Důraz bude kladen na jejich následnou asimilaci v cílových zemích a na to, jaké tento proces přináší výzvy a problémy. Zmíněna bude také situace v České republice a využívání pracovní migrace z východních zemí. Cílem kurzu je seznámit účastníky s hlavními problémy, které migrace v současnosti představuje pro evropské země a jejich hodnoty, a jaké naopak vytváří pozitivní efekty.

Zakončení: dobrovolná esej na zvolené téma

Den a čas výuky: pátek 11:00–12:20

Číslo kurzu: 34

Seminář výtvarného umění II

Garant kurzu: PhDr. Mgr. Hana Sládková, Ph.D.

Obsah kurzu: Náplní kurzu jsou návštěvy výstav současného umění (výběr dle aktuální nabídky) a srovnání vlastního dojmu s hodnocením recenzí a dalšími zdroji. Cílem kurzu je představit současné výtvarné umění prostřednictvím výstav a seznámit posluchače s nabídkou galerií, periodik a online obsahů zaměřených na výtvarné umění, s prostředím klasických výstavních prostor i ateliérů. Podle možností jsou součástí také komentované prohlídky s umělci, kurátory a galeristy. Podmínkou účasti v kurzu je přístup k e-mailu, jímž jsou zasílány informace ke každému semináři a doplňující odkazy k výstavám.

Zakončení: esej/úvaha

Den a čas výuky: pátek od 15:00

Číslo kurzu: 35

Sociální sítě na vlastní kůži

Garant kurzu: Mgr. Lucie Römer

Obsah kurzu: Facebook. Instagram. Youtube. Twitter. Sociální média hýbou společností, kdo by se v nich nechtěl lépe vyznat a mít možnost třeba vidět, jak se na nich prezentuje vlastní rodina?

Prakticky pojatý kurz je koncipovaný zejména pro začátečníky na poli sociálních sítí. Bude probíhat v počítačové učebně a jeho cílem je naučit posluchače orientovat se na sociálních sítích, vytvořit si vlastní profil a aktivně s ním pracovat. Účastníci se mohou těšit i na diskuse o sociálních, marketingových a bezpečnostních dopadech těchto médií.

Lucie Römer je dlouholetou spolupracovnicí týdeníku Respekt a doktorandkou na IKSŽ FSV UK.

Zakončení: online kvíz absolvovaný společně v závěrečné hodině (ústně)

Den a čas výuky: pátek 11:00–12:20

Číslo kurzu: 36

Současná čeština v praxi a médiích II

Garant kurzu: PhDr. Tereza Klabíková Rábová, Ph.D.

Obsah kurzu: Kurz je věnován vybraným jevům současné češtiny. Stručný výklad teoretických poznatků bude bohatě ilustrován konkrétními příklady a kritickými analýzami mediálních textů psaných i mluvených. Důraz bude kladen na problematiku pravopisné a mluvnické jevy, nové vazby či výrazy a vhodnost jejich užití v daných situacích. Součástí kurzu bude vybraná četba odborné i populárně-naučné jazykovědné literatury a také praktický nácvik některých dovedností (mluvený projev, psaní e-mailu atd.). V neposlední řadě bude v kurzu prostor pro jazykové hry, výklad etymologie slov a další jazykové zajímavosti.

Zakončení: průběžné plnění domácích úkolů, příp. závěrečná esej

Den a čas výuky: pátek 9:30–10:50

Číslo kurzu: 37

Strakovka aneb Zapomenutý svět českých nadací

Garant kurzu: doc. PhDr. Mgr. Ing. Antonie Doležalová, Ph.D.

Obsah kurzu: Pod spojením Strakova akademie si dnes každý představí Úřad vlády. Několik staletí předtím, než do budovy vstoupil první československý státní úředník, však šlo o bohatou a vzkvétající soukromou nadaci, a později vzdělávací instituci pro výchovu synů ze zchudlých šlechtických rodin. V přednáškách bude příběh této nadace zasazen do dobových kontextů vzájemné lidské pomoci, filantropie a rozvoje sociálního státu, ale budeme také mluvit o tom, proč je dnes historie českých nadací, jejíž součástí byla i Strakova akademie, prakticky zapomenuta.

Osnova kurzu:

1. Úvod – literatura, podmínky absolvování
2. Miluj svého bližního? Altruismus a filantropie
3. Sociální a ekonomická role nadací (v českých zemích)
4. Jak založit nadaci (v českých zemích)
5. Jak zničit nadaci (v českých zemích)
6. Kdo je tady bližní aneb dnešní stav neziskového sektoru v ČR
7. Závěrečná diskuse

Zakončení: diskuse na předem dané téma a na základě doporučené literatury

Den a čas výuky: pátek 14:00–15:20

Číslo kurzu: 38

Války v bývalé Jugoslávii: vybrané aspekty kolektivního násilí

Garant kurzu: PhDr. Ondřej Žíla, Ph.D.

Obsah kurzu: Kurz se věnuje vybraným aspektům kolektivního násilí, jež eskalovalo v důsledku rozpadu socialistické Jugoslávie v roce 1991 v Chorvatsku a Bosně a Hercegovině. Přednáškovou formou budou rozebírány jak socioekonomické a společenské příčiny eskalace napětí v bývalých jugoslávských republikách, tak typologie (resp. vnitřní charakter) konfliktu, vybrané fenomény ovlivňující společenství během války, tvorby válečné identity a vystupování bojujících skupin a rovněž dopady válečného běsnění na chování celého společenství i jednotlivců.

Kurz klade důraz na rozbor některých stěžejních aspektů antropologie války a jejich vliv na proměnu válkou postižených exjugoslávských společností.

Harmonogram přednášek:

1. „Přepočítávání mrtvých“ – nacionalistická propaganda v 80. letech v socialistické Jugoslávii
2. „Na okraji propasti“ – ústavní rozklad federativní Jugoslávie
3. Občanské války či agrese? Etnická čistka či genocida? Charakter válek v bývalé Jugoslávii a jejich interpretace.
4. Násilí ve válkách v bývalé Jugoslávii: působení paramilitárních skupin ve válečných konfliktech, dobrovolníci z ex-jugoslávských zemí a internacionalizace válek
5. Válka v Chorvatsku a její interpretace
6. Válka v Bosně a Hercegovině a její interpretace
7. Důsledky válek: poválečná rekonstrukce, usmíření, budování míru

Zakončení: esej na téma „Vybrané aspekty válek v bývalé Jugoslávii“ – vyhodnocení proběhne v závěrečné hodině

Den a čas výuky: pátek 14:00–15:20

Číslo kurzu: 39

V ruštině o současném Rusku

Garant kurzu: Mgr. Tatiana Smirnova

Obsah kurzu: Kurz, který bude probíhat v ruském jazyce, je zaměřen na rozšíření a prohloubení znalostí o realitách současného Ruska. Jak a o čem se mluví a píše v současném Rusku? Názory známých osobností kulturní sféry (divadlo, kino, populární hudba), současných politických činitelů, novinářů, spisovatelů a hudebníků. Promítání aktuálních ruských televizních pořadů, reportáží, rozhovorů, filmů a dokumentů a následná diskuse o jejich obsahu.

Každý seminář má jiné tematické zaměření.

Předpokladem účasti v kurzu je alespoň mírně pokročilá znalost ruštiny (stačí pasivní).

Zakončení: diskuse na zadané téma

Den a čas výuky: pátek 14:00–15:20

Číslo kurzu: 40

Zlatá léta první republiky?

Garant kurzu: doc. PhDr. Mgr. Ing. Antonie Doležalová, Ph.D.

Obsah kurzu: Rok 2018 byl rokem stého výročí založení samostatného československého státu. V historiografii bývá tento stát označován za ostrov demokracie a stability uprostřed bouřlivého regionu střední Evropy. V přednášce se budeme věnovat úspěchům, ale i nezdarům nového státu a diskutovat, které momenty nejvíce ovlivnily krátkodobost jeho trvání. Na scénu vstoupí ambiciózní muži v nejlepších letech, žízňiví po moci a penězích, jimž mnohdy nic nebylo svatě. Přesto na ně vzpomínáme jako na zakladatele novodobé české státnosti. Každá přednáška bude zaměřena na jeden mytologizovaný aspekt naší minulosti: opravdu bylo Československo hospodářsky nejsilnějším a nejdemokratičtější státem regionu a opravdu byli naši předkové připraveni přinášet mu oběti?

Osnova kurzu:

1. Úvod, literatura, podmínky absolvování
2. Drahý, ale náš (Měnová politika)
3. Kdo to všechno zaplatí? (Státní rozpočty)
4. Mezi samostatností a diskriminací (Nostrifikace)
5. Ukradená revoluce (Pozemková reforma)
6. Nechceme slevu zadarmo! (Čs. filmový průmysl)
7. Závěrečná diskuse

Zakončení: diskuse na předem dané téma a na základě doporučené literatury

Den a čas výuky: pátek 15:30–16:50

Číslo kurzu: 41

Žánry dokumentárního filmu: Cestopis

Garant kurzu: prof. MgA. Martin Štoll, Ph.D.

Obsah kurzu: Cestopisné snímky byly mezi prvními v kinematografii vůbec. Více než 120letá tradice je dokladem obliby tohoto žánru, který se pochopitelně vyvíjel a nabýval různých podob. Fenomén Jiřího Hanzelky a Miroslava Zikmunda samozřejmě zůstává nepřekonán, nicméně český dokument se hemží dobrodruhy i systematiky, kteří objíždějí nebo obcházejí svět s kamerou. Cílem kurzu je představit jejich zkušenost a možnosti i výzvy, které museli na cestách překonávat.

Plán přednášek s ukázkami filmů:

1. Jak vystavět cestopis, odkaz H+Z. Vlastní autorská zkušenost (filmy z Pobaltí a Irska)
2. S rodinou ve vzdálené divočině – Aljaška a filmy S bráchou na Aljašce
3. Sám uprostřed ledu a pouště – Grónsko, Mongolsko (Ladislav Moulis – host)
4. Mezi domorodci na daleké Rusi – tetralogie Polarion
5. Cestopis jako vlastní zrání osobnosti (Zdeněk Novotný Bričkovský – host)
6. Severní pól, horolezecký cestopis a natáčení pod mořem
7. Natáčení v extrémních podmínkách a fenomén H+Z (Petr Horký – host)

Lektorem kurzu je dokumentarista, ale i autor mnoha historických a teoretických publikací o českém dokumentu M. Štoll.

Den a čas výuky: pátek 11:00–12:20

Číslo kurzu: 42

Kontakt

Univerzita Karlova
Fakulta sociálních věd
Smetanovo nábřeží 6
110 01 Praha 1
www.fsv.cuni.cz

Referentka pro U3V:

Mgr. Denisa Šmejkalová
místnost č. 205
telefon: 222 112 237
e-mail: denisa.smejkalova@fsv.cuni.cz

Úřední hodiny:

pondělí 13:30–16:30
úterý 9:00–11:00
středa 13:30–15:30
pátek 9:00–11:00

Informace o Univerzitě třetího věku:

<https://fsv.cuni.cz/uchazeci/celozivotni-vzdelavani/univerzita-3-veku>

